

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 2Svk/7/2021
Identifikačné číslo spisu: 1020200325
Dátum vydania rozhodnutia: 28. apríla 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Trenčan
Funkcia: predseda senátu, sudca spravodajca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:1020200325.2

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Trenčana a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Kataríny Cangárovej, LL.M. PhD., v právnej veci žalobcu (v kasačnom konaní sťažovateľ): Y.. F.. R. A., narodený X. R. XXXX, bytom M. XX, XXX XX F. F. proti žalovanému: Univerzita Komenského v Bratislave, so sídlom Šafárikovo nám. 6, 814 99 Bratislava, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/58/2020 zo dňa 20. mája 2021, ECLI:SK:KSBA:2021:1020200325.3, takto

rozhodol:

I. Kasačná sťažnosť sa zamietá.

II. Účastníkom konania sa právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Dekan Právnickej fakulty Univerzity Komenského (ďalej len „dekan“) ako orgán príslušný na konanie podľa ustanovenia § 28 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách (ďalej len „zákon o vysokých školách“) rozhodnutím č. ŠOS754/2019 D VI/1 zo dňa 07.10.2019 (ďalej aj „rozhodnutie dekana o určení školného“) zaviazal sťažovateľa na základe ustanovenia § 71 ods. 3 písm. b) zákona o vysokých školách zaplatiť ročné školné za štúdium v sume vo výške 900 eur za akademický rok 2019/2020, a to z dôvodu prekročenia štandardnej dĺžky štúdia podľa ustanovenia § 92 ods. 6 zákona o vysokých školách, ktorého výška bola stanovená v súlade s prílohou č. 2 vnútorného predpisu č. 17/2019 Smernica rektora Univerzity Komenského, ktorou sa určuje výška školného a poplatkov spojených so štúdiom na Univerzite Komenského v akademickom roku 2019/2020 (ďalej aj ako „smernica rektora UK č. 17/2019“).

2. Sťažovateľ po doručení rozhodnutia dekana o určení školného podal dňa 02.01.2020 u žalovaného v súlade s čl. 7 smernice rektora UK č. 17/2019 žiadosť o zníženie školného o 90% v akademickom roku 2019/2020 (ďalej len „žiadosť o zníženie školného“) z dôvodu, že rozhodnutie dekana mu bolo doručené, a teda nadobudlo účinky právoplatnosti, až 18.12.2019. Sťažovateľ uviedol, že z dôvodu

neskorého odoslania a doručenia rozhodnutia dekana o určení školného nemal možnosť podať si žiadosť o zníženie školného do splatnosti určenej druhej splátky vo výške 450 eur k 30.11.2019. Ďalej poukázal na to, že obdobné rozhodnutie vo veci určenia výšky školného za štúdium za predošlý akademický rok 2018/2019 mu bolo doručené dňa 05.10.2018, a to zjavne preto, aby do 30.11.2018 mohlo prebehnúť aj prípadné konanie o žiadosti o zníženie výšky školného pred splatnosťou prvej splátky. Dodal, že napadnuté rozhodnutie mu bolo doručené len ako obyčajná poštová zásielka.

3. Sťažovateľ zároveň v žiadosti uviedol, že spĺňa podmienku zníženia školného podľa čl. 7 ods. 3 písm. b) smernice rektora UK č. 17/2019, v zmysle ktorého pri školnom z dôvodu prekročenia štandardnej dĺžky štúdia môže rektor rozhodnúť podľa odseku 1 aj v prípadoch, keď žiadajúci študent prekračuje štandardnú dĺžku štúdia z dôvodu, že sa zapíše do ďalšej časti štúdia alebo sa opätovne zapíše po prerušení štúdia, aby vykonal štátnu skúšku (predmet štátnej skúšky), a to z dôvodu, že do akademického roku 2019/2020 sa zapísal len na účely vykonania obhajoby diplomovej práce a žalovanému tak nevznikli žiadne náklady na jeho štúdium. Dôvody, pre ktoré mu malo byť znížené školné, rozšíril aj o tvrdenia o nemožnosti zúčastniť sa obhajoby diplomovej práce v akademickom roku 2018/2019 z dôvodu neskorého pridelenia vedúceho diplomovej práce a o znížení školného inému študentovi Právnickej fakulty Univerzity Komenského v akademickom roku 2018/2019 z dôvodu splnenia podmienky podľa čl. 7 ods. 3 písm. b) smernice rektora UK č. 17/2019. Rovnako poukázal na rozdielny prístup iných fakúlt žalovaného k otázke znižovania školného z obdobného dôvodu, ako aj z dôvodu hmotnej núdze, v ktorej sa mal sťažovateľ nachádzať v predošlom akademickom roku 2018/2019. Vyhodnocovanie zníženia školného zo strany Právnickej fakulty UK malo podľa jeho názoru vytvárať stav nerovnakého zaobchádzania so študentmi UK v tomto ohľade.

4. Žalovaný v zastúpení rektorom Univerzity Komenského (ďalej aj „rektor UK“), ako orgán príslušný na konanie podľa ustanovenia § 92 ods. 18 zákona o vysokých školách a v súlade s vnútorným predpisom smernice rektora UK č. 17/2019 rozhodnutím č. OV 438/2020 D VI/1 zo dňa 05.02.2020 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“ alebo „preskúmané rozhodnutie“) neznižil sťažovateľovi školné vyrubené vo výške 900 eur za akademický rok 2019/2020 v magisterskom študijnom programe právo v dennej forme na Právnickej fakulte Univerzity Komenského. Dôvodil tým, že sa stotožnil so stanoviskom dekana, ktorý odporúčal žiadosti sťažovateľa nevyhovieť, pretože nespĺňa zákonné podmienky na odpustenie, zníženie, resp. odloženie termínu splatnosti školného. V odôvodnení svojho rozhodnutia uznal, že sťažovateľovi bolo rozhodnutie dekana o určení školného doručené až v neskoršom termíne, než bola splatnosť prvej splátky školného, avšak zdôraznil, že uvedené nemalo žiaden vplyv na posudzovanie žiadosti o zníženie školného podanej sťažovateľom, nakoľko touto sa žalovaný riadne zaoberal a ani nepristúpil k vymáhaniu školného či inému postihu voči sťažovateľovi v tejto súvislosti.

5. K naplneniu podmienky podľa čl. 7 ods. 3 písm. b) smernice rektora UK č. 17/2019 uviedol, že sťažovateľom tvrdené skutočnosti sú zavádzajúce, nakoľko hoci je pravdou, že sťažovateľ mal v akademickom roku 2019/2020 zapísaný len predmet štátnej skúšky „obhajoba záverečnej práce“, túto však ešte k 31.8.2019 nemal odovzdanú, bolo potrebné ju pod vedením vedúceho diplomovej práce prepracovať a spracovať k nej hodnotiace posudky. Nie je tak možné tvrdiť, že sťažovateľ mal v akademickom roku len vykonať predmet štátnej skúšky, ako to predpokladá čl. 7 ods. 3 písm. b) smernice rektora UK č. 17/2019. Žalovaný zdôraznil, že sťažovateľ sa tak v akademickom roku 2019/2020 zapísal na štúdium, aby diplomovú prácu prepracoval, odovzdal a až následne vykonal štátnu skúšku - obhajobu diplomovej práce. K argumentu sťažovateľa, že jeho zápis do akademického roka 2019/2020 bol vynútený pochybením žalovaného, ktorý v dôsledku neskorého pridelenia nového vedúceho diplomovej práce sťažovateľovi znemožnil tomuto vykonať obhajobu diplomovej práce už v akademickom roku 2018/2019, žalovaný uviedol, že uvedené tvrdenie sťažovateľa je nepravdivé a táto námietka bola v rámci vybavovania sťažnosti sťažovateľa vyhodnotená ako neopodstatnená. V súvislosti so sťažovateľom predostretými skutkovými okolnosťami prípadov iných študentov na fakultách žalovaného, ktorým bolo vyrubené školné na základe ich žiadosti znížené, žalovaný poukázal na skutočnosť, že navrhovanie výšky školného je v samosprávnej pôsobnosti jednotlivých fakúlt, ktoré tak rozhodujú o spôsobe a podmienkach financovania svojej činnosti.

II.

Konanie pred správnym súdom

6. Proti preskúmanému rozhodnutiu podal sťažovateľ v zákonnej lehote správnu žalobu na Krajský súd v Bratislave (ďalej „správny súd“ alebo „krajský súd“) a navrhol jeho zrušenie a vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie.

7. V žalobe namietal, že napadnutým rozhodnutím a postupom žalovaného boli porušené jeho práva a právom chránené záujmy garantované nielen v čl. 42 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), ale aj Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj inými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za vágne, zmätočné, nedostatočne odôvodnené zákonnými ustanoveniami vo vzťahu k jeho osobe ako študentovi magisterského študijného programu právo na Právnickej fakulte UK, bez opory v príslušných ustanoveniach zákona o vysokých školách a vnútorných predpisoch žalovaného. Obsah jeho ďalších žalobných námietok bol v zásade totožný s argumentáciou obsiahnutou v žiadosti o zníženie školného.

8. Žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe sťažovateľa navrhol túto zamietnuť ako nedôvodnú. Uviedol, že sťažovateľ už medziasom úspešne ukončil magisterské štúdium na Právnickej fakulte Univerzity Komenského, a to dňa 25.02.2020. Zdôraznil, že napadnutému rozhodnutiu predchádzalo rozhodnutie dekana o určení školného, ktoré sťažovateľ nijakým spôsobom nespochybňoval, okrem výhrad, že bolo údajne neskoršie doručené a obsahovalo zjavnú chybu v písaní, pokiaľ ide o označenie poradia splátok školného, a dodal, že tieto skutočnosti neboli spôsobilé privodiť jeho nezákonnosť, nakoľko sťažovateľovi nevznikla žiadna ujma na jeho právach. Zdôraznil, že sťažovateľovi toto rozhodnutie bolo doručené, mal možnosť sa s ním oboznámiť a vznik poplatkovej povinnosti nijakým spôsobom nerozporoval. Nesúhlasil s tvrdením sťažovateľa, že jeho štúdium na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v akademickom roku 2019/2020 sa predĺžilo z dôvodu, že v predchádzajúcom období sa nemohol zúčastniť obhajoby záverečnej práce z dôvodu neskorého pridelenia nového školiteľa žalovaným, nakoľko po odchode pôvodného školiteľa - T.. R.. K.. F. T. T., ktorého pracovný pomer so žalovaným sa skončil ku dňu 30.06.2019, mu bol nový školiťel' v systéme AIS2 pridelený už dňa 08.08.2019, čo považoval za primeranú dobu aj vzhľadom na obdobie čerpania dovoleniek. V tejto súvislosti žalovaný uviedol, že sťažovateľ mal od 27.02.2017, a to aj s prihliadnutím na obdobie, počas ktorého mal štúdium prerušené, k dispozícii pôvodného školiteľa v dobe 16 mesiacov aktívneho štúdia, počas ktorých mohol prácu odovzdať, čo by bolo so započítaním doby prerušenia štúdia až 28 mesiacov. Odhliadnuc od doby prerušenia štúdia sťažovateľa išlo teda podľa žalovaného o cca 20 mesiacov, ktoré uplynuli od prvej neúspešnej obhajoby záverečnej práce sťažovateľa do jej odovzdania v prepracovanej diverzii; preto doba 39 dní, ktoré uplynuli od ukončenia pracovného pomeru pôvodného školiteľa do dňa, keď bol sťažovateľovi pridelený nový školiťel', sa žalovanému javila ako krátka, priam zanedbateľná. Vzhľadom na uvedené toto relatívne krátke časové obdobie podľa žalovaného samo osebe nemohlo byť dôvodom pre odovzdanie záverečnej práce sťažovateľa až v novembri 2019, nakoľko uvedené záviselo predovšetkým od jeho vlastnej aktivity.

9. Žalovaný pripomenul, že na konanie, v ktorom bolo napadnuté rozhodnutie vydané, sa nevzťahuje Správny poriadok ani subsidiárne a jeho použitie je výslovne vylúčené, ako aj, že na zníženie, odpustenie školného alebo odloženie termínov jeho splatnosti neexistuje právny nárok ani v prípade, že študent splní podmienky na zníženie školného, odpustenie školného alebo odloženie termínov jeho splatnosti podľa príslušnej smernice a priloží všetky relevantné doklady, odkazujúc v tejto súvislosti na ustanovenie čl. 8 ods. 6 smernice rektora UK č. 17/2019. Zastal názor, že v situácii, keď rektor UK ako orgán verejnej správy rozhoduje v otázkach, ktoré nie sú len vecou jeho diskrečionálneho oprávnenia, ale predovšetkým predstavujú ekvitalný prostriedok zameraný na odstránenie tvrdosti normatívnej úpravy, odôvodnenie rozhodnutia logicky nemusí byť také extenzívne ako v prípade rozhodovania o právne nárokovateľných subjektívnych právach.

10. K námietke sťažovateľa o porušení zásady nediskriminácie vo vzťahu k jeho osobe žalovaný uviedol, že sťažovateľom uvádzané prípady sú len vytrhnutou časťou obrazu ignorujúcou prípady nevyhovenia obdobným žiadostiam a poznamenal, že rektor UK pri rozhodovaní prihliada na stanoviská dekanov fakúlt, z čoho môžu v praxi vyplývať určité rozdiely, ktoré však nie sú prejavom arbitrality alebo diskriminačného prístupu v rozhodovaní rektora UK, ale sú prejavom toho, že rektor UK rešpektuje autonómne postavenie a vlastnú „fiškálnu politiku“ fakúlt vo veciach školného a poplatkov spojených so štúdiom. To sa zakladá aj na samotnej zákonnej úprave, ktorá v rovine primárneho rozhodovania zveruje rozhodovanie vo veci školného fakultám. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 92 ods. 3 zákona o vysokých školách, podľa ktorého rektor verejnej vysokej školy

určuje pre jednotlivé študijné programy ročné školné. Uviedol, že je ustálenou praxou na Univerzite Komenského v Bratislave, že rektor UK pri určovaní výšky školného a poplatkov za štúdium v plnej miere rešpektuje návrhy schválené a predložené orgánmi akademickej samosprávy jednotlivých fakúlt, a to aj v rozhodovaní o znížení školného či o jeho odpustení. Podľa názoru žalovaného nemožno porovnávať, ako rozhodol rektor UK vo veci zníženia školného v iných prípadoch a na základe toho vyvodzovať záver o diskriminačnom prístupe voči sťažovateľovi, pretože tieto rozdiely reflektujú rozdiely v prístupe rôznych fakúlt k výške školného, vyberaniu školného a otázok zníženia či odpustenia školného, ktoré sú na univerzite obvyklou praxou.

11. Sťažovateľ v replike k vyjadreniu žalovaného zotrval na argumentoch uvedených v podanej správnej žalobe.

12. Krajský súd správnu žalobu sťažovateľa zamietol, keď dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie vychádza z konkrétnych skutočností opierajúcich sa o príslušné zákonné ustanovenia zákona o vysokých školách a vnútorné predpisy - najmä smernicu rektora UK č. 17/2019 a mal za to, že jeho odôvodnenie je dostatočné a jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s danou vecou. Správny súd v zhode so žalovaným skonštatoval, že vychádzajúc z ustanovenia § 92 ods. 18 zákona o vysokých školách na zníženie školného neexistuje právny nárok, a preto skutočnosť, že sťažovateľ splnil vyššie podmienku podľa čl. 7 ods. 3 písm. b) tejto smernice, nemá vo vzťahu k uvedenému žiadnu právnu relevanciu. K námietke sťažovateľa, že v predchádzajúcom akademickom roku uhradil žalovanému školné za štúdium v plnej výške 900 eur a že sa nemohol zúčastniť obhajoby záverečnej práce z dôvodu neskorého pridelenia nového školiteľa, správny súd uviedol, že v konaní nebolo preukázané, že by zmena školiteľa mala rozhodujúci vplyv na neskoršie odovzdanie diplomovej práce sťažovateľom žalovanému, nakoľko z administratívneho spisu vyplynulo, že táto zmena bola žalovaným realizovaná v primeranej dobe.

13. V konaní bolo podľa krajského súdu nesporné, že sťažovateľ po prvej neúspešnej obhajobe záverečnej práce musel túto prepracovať a že jej novú verziu neodovzdal ku dňu zápisu na štúdium v rámci akademického roku 2019/2020, ale učinil tak až v novembri 2019, pričom správny súd mal tieto skutočnosti preukázané z e-mailovej komunikácie H. F., H. Q., ako aj z evidencie AIS2. K námietke sťažovateľa, že žalovaný vo vzťahu k jeho osobe porušil zásadu nediskriminácie, keď v obdobných prípadoch žiadostiam o zníženie školného vyhovel, správny súd uviedol, že podľa ustanovenia § 92 ods. 18 zákona o vysokých školách školné a poplatky spojené so štúdiom sú výnosom vysokej školy. Správny súd s ohľadom na uvedené uzavrel, že pri odpustení, resp. znížení sa prihliada na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu za predpokladu splnenia zákonných podmienok a k uvedenému nemožno pristupovať paušálne zohľadňujúc, okrem iného, i existujúce odlišnosti vo vnútorných predpisoch fakulty. Podľa správneho súdu je preto nevyhnutné vychádzať z individuálnych, teda konkrétnych skutkových zistení každej prejednávanej veci.

14. Po preskúmaní veci správny súd dospel k záveru, že v konaní nebolo sporné, že sťažovateľ študoval študijný program poskytovaný verejnou vysokou školou (žalovaným) dlhšie, ako je jeho štandardná dĺžka štúdia, a preto na základe ustanovenia § 71 ods. 3 písm. b) zákona o vysokých školách mu vznikla povinnosť zaplatiť žalovanému ako verejnej vysokej škole ročné školné za každý ďalší rok štúdia, v danom prípade za akademický rok 2019/2020 štúdia, a to vo výške 900 eur v súlade so smernicou rektora UK č. 17/2019. Podľa názoru správneho súdu pri rozhodovaní o povinnosti sťažovateľa zaplatiť školné za štúdium v akademickom roku 2019/2020 nedošlo k porušeniu zákona, nakoľko žalovaný pri určení povinnosti a výšky školného postupoval v súlade so zákonom o vysokých školách, konkrétne ustanovením § 92 ods. 6 zákona o vysokých školách. Pokiaľ išlo o žiadosť sťažovateľa o zníženie školného za štúdium, správny súd formuloval záver, že na jeho zníženie neexistuje právny nárok, nakoľko podľa ustanovenia § 92 ods. 18 zákona o vysokých školách rektor môže školné a poplatky spojené so štúdiom znížiť, odpustiť alebo odložiť termíny ich splatnosti s prihliadnutím na študijné výsledky, sociálnu a zdravotnú situáciu študenta alebo na iné skutočnosti hodné osobitného zreteľa podľa zásad uvedených v štatúte vysokej školy, a teda pri odpustení, resp. znížení sa vždy prihliada na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu za predpokladu splnenia zákonných podmienok, ktoré sú rozhodujúce pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného. Správny súd skonštatoval, že ak v danom prípade žalovaný dospel k záveru, že sťažovateľ nesplnil zákonné podmienky na zníženie školného za štúdium v akademickom roku 2019/2020, nepochybil, keď mu školné neznižil, nakoľko mu to umožňovalo ustanovenie § 92 ods. 18 zákona o vysokých školách.

III.

Kasačná sťažnosť, stanoviská

A/

15. Sťažovateľ podal proti rozsudku v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

16. Sťažovateľ namieta nesprávne právne posúdenie veci správnym súdom a odklon od predošlých rozhodnutí správnych súdov v obdobných veciach, spočívajúci v nerešpektovaní znenia vnútorných predpisov vysokej školy. V tejto súvislosti zmätočne a bez kontextu cituje časti rozsudkov krajských súdov, pričom nie je ani zrejmé, ako majú byť tieto skutkovo či právne späté s prejednávanou vecou. Poznamenáva, že Krajský súd v Bratislave v minulosti priznal všetkým vnútorným predpisom vysokých škôl všeobecnú záväznosť.

17. V ďalšom texte kasačnej sťažnosti opätovne formuluje názor, že splnil podmienku zníženia školného podľa čl. 7 ods. 3 smernice rektora UK č. 17/2019, nakoľko v akademickom roku mal len opätovne vykonať obhajobu diplomovej práce a namieta, že krajský súd uznaním argumentácie žalovaného v podstate zúžil znenie daného ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu bez opory v ňom, čím prekročil právomoc danú mu Ústavou SR. Vyjadruje presvedčenie, že rozhodnutím kasačného súdu v danej veci sa má určiť, či je žalovaný viazaný podmienkami zníženia školného stanovenými vo vnútornom predpise, ak je preukázaná ich existencia.

18. Sťažovateľ namieta arbitrárnosť napadnutého rozsudku krajského súdu vychádzajúc zo zistení na základe podanej žiadosti o poskytnutie informácie, a to, že žalovaný v minulosti v skutkovo obdobných prípadoch žiadostiam o zníženie školného vyhovel a krajský súd tieto rozhodnutia pri posudzovaní danej veci nezohľadnil. Sťažovateľ na tomto mieste zmätočne a chaoticky cituje časti rozhodnutí krajských súdov a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sa zaoberali splnením podmienok na prijatie na doktorandské štúdium a požiadavkami kladenými na odôvodnenia rozhodnutí vysokých škôl vo veciach študijných práv a povinností, pričom z uvedeného opäť nie je zrejmá žiadna skutková ani právna spojitosť týchto prípadov s prejednávanou vecou.

19. Sťažovateľ v závere kasačnej sťažnosti namieta, že krajský súd mu pripísal celú vinu za neodovzdanie záverečnej práce bez toho, aby zisťoval, či už správny súd v inom konaní obdobnú vec posudzoval. Uvádza, že z tohto dôvodu je na mieste snaha o zjednotenie judikatúry medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a skorším rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach v podľa neho skutkovo obdobnej záležitosti. V tejto súvislosti cituje časť onoho rozsudku Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 7S/160/2015, kde predmetom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie verejnej vysokej školy o neznižení školného žalobkyni a toto bolo súdom vyhodnotené ako nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, pričom sťažovateľ stotožňuje skutkové okolnosti daného prípadu s prejednávanou vecou.

B/

20. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

IV.

Citácie dotknutých právnych predpisov

Podľa ustanovenia § 71 ods. 3 písm. b) zákona o vysokých školách študent je ďalej povinný najmä uhrádzať školné a poplatky spojené so štúdiom podľa tohto zákona, a to výlučne a priamo vysokej škole, na ktorej je zapísaný, a pravdivo uviesť skutočnosti rozhodujúce na ich určenie.

Podľa § 92 ods. 3 zákona o vysokých školách, rektor verejnej vysokej školy určuje pre jednotlivé študijné programy ročné školné; ak ide o študijné programy zabezpečované fakultou, rektor verejnej vysokej školy určuje ročné školné pre tieto študijné programy na návrh dekana fakulty. Ročné školné sa vzťahuje na akademický rok.

Podľa § 92 ods. 6 zákona o vysokých školách, študent, ktorý študuje študijný program poskytovaný verejnou vysokou školou dlhšie, ako je jeho štandardná dĺžka štúdia, je povinný uhradiť verejnej vysokej škole ročné školné za každý ďalší rok štúdia; ak študijný program študuje dlhšie, ako je jeho štandardná dĺžka štúdia, z dôvodu účasti na akademickej mobilite v rámci výmenného programu pri

dodržaní podmienok tohto výmenného programu alebo ak mu v poslednom roku štúdia počas štandardnej dĺžky štúdia príslušného študijného programu bolo poskytované sociálne štipendium, povinnosť uhradiť školné nevzniká v najbližšom roku štúdia, ktorý nasleduje po prekročení štandardnej dĺžky štúdia. V celkovej dobe štúdia sa zohľadňuje doba, počas ktorej bol študent zapísaný na verejnej vysokej škole v niektorom zo študijných programov príslušného stupňa vysokoškolského vzdelávania; ak bol študent v jednom akademickom roku súbežne zapísaný na štúdium viacerých študijných programov, do celkovej doby štúdia sa mu započítava len jeden rok. Doba, počas ktorej bol študent zapísaný na štúdium študijného programu v príslušnom akademickom roku, sa na účely tohto odseku zaokrúhľuje na celý akademický rok.

Podľa § 92 ods. 7 zákona o vysokých školách, v celkovej dobe štúdia podľa odseku 6 sa nezohľadňuje doba, počas ktorej bol študent zapísaný na štúdium na verejnej vysokej škole v študijnom programe, v ktorom uhrádzal školné.

Podľa § 92 ods. 18 zákona o vysokých školách, rektor môže školné a poplatky spojené so štúdiom znížiť, odpustiť alebo odložiť termíny ich splatnosti s prihliadnutím na študijné výsledky, sociálnu a zdravotnú situáciu študenta alebo na iné skutočnosti hodné osobitného zreteľa podľa zásad uvedených v štatúte vysokej školy.

Podľa čl. 7 ods. 1 smernice rektora UK č. 17/2019 rektor môže na základe písomnej žiadosti študenta a po zohľadnení stanoviska dekana školné znížiť, odpustiť alebo odložiť termín jeho splatnosti, a to z dôvodov - skutočností hodných osobitného zreteľa - uvedených v tomto článku.

Podľa čl. 7 ods. 3 písm. b) smernice rektora UK č. 17/2019 pri školnom z dôvodu prekročenia štandardnej dĺžky štúdia môže rektor rozhodnúť podľa odseku 1 aj v prípadoch, keď žiadajúci študent prekračuje štandardnú dĺžku štúdia z dôvodu, že sa zapíše do ďalšej časti štúdia alebo sa opätovne zapíše po prerušení štúdia, aby vykonal štátnu skúšku (predmet štátnej skúšky).

Podľa čl. 8 ods. 6 smernice rektora UK č. 17/2019 s výnimkou prípadov podľa nasledujúcej vety, neexistuje v zmysle § 92 ods. 18 zákona o vysokých školách právny nárok na zníženie školného, odpustenie školného alebo odloženie termínov jeho splatnosti ani v prípade, že študent splní podmienky na zníženie školného, odpustenie školného alebo odloženie termínov jeho splatnosti podľa tejto smernice a priloží všetky relevantné doklady. Študent so špecifickými potrebami, ktorý súhlasí s vyhodnotením svojich špecifických potrieb, má podľa rozsahu a druhu špecifickej potreby nárok na odpustenie školného v odôvodniteľných prípadoch, ak ide o štúdium dlhšie, ako je štandardná dĺžka príslušného študijného programu.

V. Právne závery kasačného súdu

21. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej aj „kasačný súd“) preskúmal napadnutý rozsudok v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c), ods. 2 SSP), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), zohľadniac § 455 SSP nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyselne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol týmto rozsudkom, ktorý po predchádzajúcom zverejnení termínu verejne vyhlásil dňa 28. apríla 2023.

22. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky primárne v medziach kasačnej sťažnosti ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu. Podľa kasačného súdu je ťažiskom sťažnostných bodov, resp. argumentácie sťažovateľa v administratívnom, ako aj doterajšom súdnom konaní, predovšetkým otázka odôvodnenia rozhodnutia žalovaného, pokiaľ ide o splnenie podmienok stanovených vnútornými predpismi vysokej školy na zníženie školného a existencie právneho nároku na jeho zníženie pri splnení stanovených podmienok.

23. V prvom rade kasačný súd uvádza, že z textu podanej kasačnej sťažnosti nie je zrejmé, v čom mal spočívať nesprávny postup krajského súdu a čo viedlo sťažovateľa k formulovaniu záveru, že tento pri prejednaní veci nerešpektoval vnútorné predpisy žalovaného. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd pri posudzovaní veci nesporne vychádzal zo znenia vnútorných predpisov žalovaného týkajúcich sa úpravy platby školného a podmienok jeho zníženia a postup žalovaného vyhodnocoval vo svetle príslušných ustanovení vnútorných predpisov, plne si uvedomujúc ich všeobecnú záväznosť. Zároveň uzavrel, že napadnuté rozhodnutie vychádza z konkrétnych skutočností opierajúcich sa o príslušné ustanovenia zákona o vysokých školách a o smernicu rektora UK č. 17/2019 týkajúcu sa podmienok platby školného a jeho výšky, pričom jeho odôvodnenie je dostatočné a jasne, zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky.

24. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že krajský súd zúžil znenie čl. 7 ods. 3 písm. b) smernice rektora UK č. 17/2019 výlučne na prípady, kedy študent prekročí štandardnú dĺžku štúdia a zapíše sa do ďalšej časti štúdia len na účely vykonania obhajoby záverečnej práce, ktorá je už ku dňu zápisu študenta riadne odovzdaná v akademickom systéme, kasačný súd uvádza, že čl. 7 ods. 3 písm. b) smernice je formulovaný spôsobom, ktorý nevytvára možnosti jeho rôznych výkladov a je teda zrejmé, že sa vzťahuje len na prípady, kedy študent už má odovzdanú diplomovú prácu a túto má v akademickom roku, v ktorom prekračuje štandardnú dĺžku štúdia, už len obhájiť. Nie je tak vôbec na mieste hovoriť o zúžení znenia daného ustanovenia krajským súdom bez opory v ňom. Kasačný súd v zhode s krajským súdom uvádza, že znenie daného článku smernice rektora je natoľko jasné a bezrozporné, že i bežný právny laik je schopný porozumieť, že toto sa vzťahuje na situácie, kedy študent v danom akademickom roku len vykoná predmet štátnej skúšky, ktorou je v prípade záverečnej diplomovej práce len jej samotná obhajoba. Okruh prípadov, ktoré článok smernice pokrýva, tak podľa názoru kasačného súdu nie je sporným. Je potrebné nazerať i na účel daného článku vnútorného predpisu, pričom v tejto súvislosti sa javí ako pochopiteľné, že iba v situácii, ak má študent v ďalšej časti štúdia už len vykonať samotný predmet štátnej skúšky, nebude tento predstavovať pre žalovaného takmer žiadne náklady. Pokiaľ sťažovateľ nemal pri zápise do ďalšej časti štúdia diplomovú prácu odovzdanú, tomuto úkonu museli v danom akademickom roku 2019/2020 nevyhnutne predchádzať ďalšie konzultácie s vedúcim záverečnej práce, jej nahranie do akademického systému AIS2, ako aj vyhotovenie posudkov školiteľa a oponenta diplomovej práce a až následne mohlo prísť k jej obhajobe.

25. Pokiaľ ide o vyjadrenie presvedčenia sťažovateľa, že rozhodnutím kasačného súdu v danej veci sa má určiť, či je žalovaný viazaný podmienkami zníženia školného stanovenými vo vnútornom predpise, ak je preukázaná ich existencia, kasačný súd zdôrazňuje, že zákon o vysokých školách stanovuje možnosť rektora, nie jeho povinnosť za splnenia požadovaných podmienok školné študentovi znížiť. Na zníženie školného tak neexistuje právny nárok, a to dokonca ani za splnenia podmienok na takéto zníženie. Je však potrebné podotknúť, že každé takéto rozhodnutie rektora vysokej školy musí spĺňať požiadavky kladené na administratívne rozhodnutie v zmysle Rezolúcie Výboru ministrov Rady Európy č. (77) 31 z 28. septembra 1977 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a to bez ohľadu na skutočnosť, že na konanie o znížení školného sa nevzťahujú ustanovenia osobitného zákona o správnom konaní, a teda ani rozhodnutie žalovanej v danej veci nevyžadovalo splnenie formálnych a obsahových náležitostí podľa § 46 a 47 zákona č. 71/1967 Zb. zákona o správnom konaní.

26. V prípade námietky sťažovateľa, že žalovaný v minulosti v skutkovo obdobných prípadoch žiadostiam o zníženie školného vyhovel a krajský súd tieto rozhodnutia pri posudzovaní danej veci nezohľadnil, kasačný súd zdôrazňuje, že nakoľko na zníženie školného neexistuje právny nárok ani za splnenia podmienok stanovených vnútorným predpisom, nie je vyhodnocovanie podobnosti iných prípadov v tomto ohľade relevantným, ibaže by došlo uvedeným spôsobom k zjavne nerovnakému prístupu k vybavovaniu žiadostí v skutkovo rovnakých prípadoch. Kasačný súd konštatuje, že zo súdneho spisu, ako aj pripojeného administratívneho spisu vyplýva, že žalovaný vyhovel väčšine žiadostí študentov o zníženie školného z dôvodu vykonania štátnej skúšky, teda v prípadoch, kedy sa študent zapísal do ďalšej časti štúdia len na účely obhajoby záverečnej práce, príp. vykonania iného predmetu štátnej skúšky. Uvedené okolnosti tak nemožno skutkovo stotožňovať s posudzovanou vecou a teda ani nie je na mieste hovoriť o nerovnakom zaobchádzaní zo strany žalovaného. Ak žalovaný vyhovel iným žiadostiam študentov o zníženie školného, tieto boli odôvodnené predovšetkým stavom hmotnej núdze, v ktorom sa sťažovateľ v akademickom roku 2019/2020 už preukázateľne nenachádzal.

27. Sťažovateľ taktiež namietal, že krajský súd mu pripísal celú vinu za neodovzdanie záverečnej práce bez toho, aby zisťoval, či už správny súd v inom konaní obdobnú vec posudzoval. Kasačný súd v zhode s krajským súdom na tomto mieste uvádza, že v konaní nebolo preukázané, že by zmena školiteľa diplomovej práce mala vplyv na konečný termín jej odovzdania a dodáva, že sťažovateľ od počiatku nijakým spôsobom nenamietal samotný vznik poplatkovej povinnosti, až v momente, keď mu školné rozhodnutím rektora nebolo znížené, preniesol vinu za samotný vznik povinnosti platby školného na žalovaného. Okrem toho je vhodné poznamenať, že napadnutým rozhodnutím nebola a ani nemohla byť preskúmaná skutočnosť, kto zapríčinil stav, že sa sťažovateľ ocitol v nadštandardnej dĺžke štúdia.

28. Pokiaľ ide o namietaný odklon správneho súdu od rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 7S/160/2015, kde predmetom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie verejnej vysokej školy o neznížení školného žalobkyňa a toto bolo súdom vyhodnotené ako nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, kasačný súd uvádza, že mu nie je zrejmé, akým spôsobom sa mal krajský súd od tohto rozhodnutia odchýliť. Žalobkyňa v danom prípade síce obdobne ako sťažovateľ tvrdila, že bakalárske štúdium nemohla ukončiť v štandardnej dĺžke z viny žalovaného, rozdielom však je, že školné jej nebolo znížené aj napriek skutočnosti, že splnila podmienku vykonania len predmetov štátnej skúšky v ďalšej časti nadštandardnej dĺžky štúdia. Uvedené rozhodnutie bolo krajským súdom zrušené a vrátené na ďalšie konanie pre nedostatočné odôvodnenie nevyhovenia takejto žiadosti. Skutkové okolnosti týchto dvoch vecí tak podľa názoru kasačného súdu nemožno v žiadnom prípade stotožňovať do takej miery, aby bolo možné konštatovať, že uznaním zákonnosti preskúmaného rozhodnutia žalovaného zo strany krajského súdu došlo k odklonu od rozhodnutia iného správneho súdu v obdobnej veci.

29. Kasačný súd má za to, že krajský súd sa posudzovanou vecou dôsledne zaoberal, vysporiadal sa s podstatnými námietkami sťažovateľa a vyvodil správne skutkové aj právne závery, ktoré náležite aj odôvodnil, pričom dospel k správnym a nepochybným záverom o zákonnosti preskúmaného rozhodnutia. Na základe uvedených zistení a úvah kasačný súd nepovažuje sťažnostné body kasačnej sťažnosti za opodstatnené a preto rozhodol podľa § 461 SSP o zamietnutí kasačnej sťažnosti.

30. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd s poukazom na § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 a § 168 SSP. tak, že žalobcovi nárok na náhradu trov kasačného konania nebol priznaný z dôvodu jeho neúspechu v kasačnom konaní a žalovanému nárok na náhradu trov konania vrátane kasačného zo zákona nevyplýva.

31. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 139 ods. 4 prvá veta SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok n i e j e prípustný.

